

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 10. aprila 2018. godine
Br. ref.: RK 1211/18

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI76/17

Podnosilac

Nysret Fana i ostali

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. A. br. 6/2017 Vrhovnog suda Kosova
od 28. marta 2017. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtev su podneli Nysret Fana, Besnik Sadriu, Arian Ibrahim, Isen Dernjani, Haxhi Syl, Haradin Beqiri, Shaban Heta, Fehmi Heta, Njazi Sadriu, Labinot Godeni, Milazim Emini, Latif Tahiri, Gëzim Gashi, Mumin Luma, Sadat Kurtishaj, Bekim Quni, Naser Rexha, Isam Abdullahu, Haxhi Behluli, Afrim Bytyqi, Goran Dimić, Ljubinko Đorđević, Žika Ilić, Stojan Aliksić, Jovica Popović, Dobrivoje Antić, Kushtrim Kabashi, Remzi Sejda, Artan Arifaj, Elbasan Selimi, Hazir Çoçaj, Nezir Thaqi, Besim Kabashi, Afrim Berisha, Latif Velu, Vehbi Kastrati, Muhamet Kamberi, Fitim Kaqiu, Besnik Kastrati, Driton Sefedini, Ahmet Kurtishaj, Ismet Shala i Visar Gashi, svi bivši radnici Agencije za hranu i veterinu Kosova (u daljem tekstu: podnosioci zahteva), koje zastupa Basri Jupolli, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju rešenje Rev. A. br. 6/2017 Vrhovnog suda Kosova od 28. marta 2017. godine, kojim je zahtev za reviziju rešenja AA.br.397/2016 Apelacionog suda od 30. januara 2017. godine, odbio kao nedozvoljen.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenog rešenja kojim su, navodno, podnosiocima zahteva povređena prava i slobode garantovane članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 3. jula 2017. godine, podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 6. jula 2017. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.
7. Dana 26. maja 2017. godine, Sud je obavestio podnosiocima o registraciji zahteva i kopiju zahteva poslao Vrhovnom sudu.
8. Dana 1. marta 2018. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosioci zahteva su bili radnici Agencije za hranu i veterinu Kosova (u daljem tekstu: AHVK).
10. Tokom 2011. godine, AHVK im je prekinula radni odnos.
11. Podnosioci zahteva su zbog te odluke podneli žalbu Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova (u daljem tekstu: NNOCSK).
12. NNOCSK je doneo odluku kojom je naložio AHVK da podnosiocima zahteva vrati na radna mesta, jer nisu ispoštovani proceduralni zahtevi prilikom prekida ugovora.

13. Tokom 2011. godine, podnosioci zahteva su sa AHVK potpisali nove radne ugovore za period od 1. aprila 2011. godine do 31. decembra 2011. godine.
14. Dana 4. oktobra 2011. godine, AHVK je donela odluku da će 31. decembra 2011. godine podnosiocima zahteva prestati radni odnos.
15. Podnosioci zahteva su zbog te odluke podneli žalbu NNOCSK.
16. Dana 31. januara 2012. godine, NNOCSK je doneo odluku [02/288/2011] kojom je žalbu podnosilaca zahteva odbio kao neosnovanu, uz obrazloženje: „[...] žalcioci nisu iskoristili sva unutrašnja pravna sredstva, jer nisu podneli žalbu pred organom zaposlenja, to jest žalcioci nisu podneli žalbu Komisiji za rešavanje sporova i žalbi pri organu zaposlenja, pa stoga to nije u skladu sa Zakonom o NNOCSK-u.”
17. Tokom 2012. godine, podnosioci zahteva su podneli tužbu Osnovnom sudu u Prištini-Odeljenju za administrativne poslove (u daljem tekstu: Osnovni sud) protiv odluke NNOCSK, u kojoj su tražili poništenje odluke NNOCSK [br. 02/288/2011], povratak na radna mesta i isplatu neisplaćenih ličnih dohodaka.
18. Dana 15. januara 2014. godine, Osnovni sud je doneo presudu [A. br. 477/2012] kojom je prihvatio tužbeni zahtev podnosilaca i poništio odluku NNOCSK, i predmet vratio NNOCSK na ponovno odlučivanje. U obrazloženju odluke stoji:

„Sud obavezuje tuženi organ da u ponovljenom postupku postupi prema napomenama datim u ovoj presudi i da nakon toga otkloni nedostatke koji su navedeni, da donese pravičnu odluku koja je zasnovana na zakonu.”
19. Dana 6. februara 2014. godine, presuda Osnovnog suda [A. br. 477/2012] je dostavljena NNOCSK.
20. Dana 4. marta 2014. godine, NNOCSK je doneo novu odluku Br.02/30/2014, kojom je žalbu podnosilaca zahteva odbio kao neosnovanu. U obrazloženju odluke NNOCSK između ostalog je navedeno:

„... Na osnovu Zakona o hrani br. 03/L-016 i gore navedene Uredbe, AHV je donela svoj unutrašnji akt – Uredbu br. 01/2011 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta u AHV-u. Ovom Uredbom, pozicije tehničara za dezinfekciju nisu predviđene, dezinfekcijske tačke su zatvorene prema zahtevu Odbora za integrisano upravljanje granice u skladu sa evropskim praksama i standardima i u skladu sa odlukom Vlade Republike Kosovo br. 08/35 od 01.09.2011...

[...]

Agencija za hranu i veterinarstvo je izdala obaveštenje br. 4812/2 od 04.10.2011. godine, kojim je obavestila sve tehničare dezinfekcije da im od 31.12.2011. godine ističe rok ugovora i radni odnos i isti se neće obnoviti. Dana 30.12.2011. godine, AHV je donela odluke o okončanju radnog odnosa za tehničare dezinfekcije za svakog žalcioca posebno... .“

21. Dana 21. avgusta 2014. godine, podnosioci zahteva su Osnovnom sudu podneli predlog za izvršenje presude Osnovnog suda od 15. januara 2014. godine. U predlogu za izvršenje su tražili „*da se obaveže dužnik da poveriocima isplati lične dohotke za period za koji su bili udaljeni sa posla.*“
22. Dana 21. januara 2015. godine, Osnovni sud je doneo rešenje [E. br. 611/2014] kojim je zahtev za izvršenje podnosilaca odbio kao neosnovan. U obrazloženju rešenja stoji:
- “[...] predlog poverilaca za dozvoljavanje izvršenja treba da se odbije kao neosnovan, jer se iz izvršnog dokumenta ne može utvrditi šta treba da se izvrši, koja je obaveza dužnika, ne zna se na koje radno mesto treba da se vrate i za koji period treba da se izvrši uplata... .”*
23. Dana 31. oktobra 2016. godine, podnosioci su podneli zahtev Osnovnom sudu u kome su zahtevali ispravku presude Osnovnog suda [A. br. 477/2012] od 15. januara 2014. godine.
24. Dana 1. novembra 2016. godine, Osnovni sud je doneo rešenje kojim je zahtev za ispravku presude [A. br. 477/2012] Osnovnog suda, odbacio kao nedozvoljen uz obrazloženje „*da je zahtev podnosilaca nedozvoljen zbog njihovog ne preciziranja o tome šta je traženo da se prepravi - poboljša u presudi koja je osporena...*“.
- „Član 165.1 Greške u imenima i brojevima, kao i ostale pismene greške i obračuni , nedostaci sa aspekta forme presude i neslaganje kopija sa originalom presude, koriguje sud u bilo koje vreme.”*
25. Podnosioci zahteva su podneli žalbu Apelacionom sudu na rešenje Osnovnog suda [E. br. 611/2014] zbog bitne povrede člana 165.1 Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP).
26. Dana 30. januara 2017. godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [AA.br.397/2016], kojim je žalbu podnosilaca zahteva odbio kao neosnovanu. U obrazloženju rešenja stoji:
- “... navodi u obrazloženju žalbe podnosioca da presuda prvostepenog suda nije izvršna, i da je prvostepeni sud pogrešno protumačio član 165.1 ZPP-a i dr., ne stoje jer prema sadržini osporene presude nema šta da se prepravi, jer je ista zakonita i pravična, doneta je u skladu sa zakonskim odredbama koje su gore navedene... .”*
27. Podnosioci su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu na rešenje Apelacionog suda [AA.br.397/2016].
28. Dana 28. marta 2017. godine, Vrhovni sud je doneo rešenje [REV.A.br6/2017], kojim je zahtev za reviziju odbacio kao nedozvoljen. U obrazloženju stoji:
- “[...] Iz gore navedenog proističe da se protiv pravosnažne odluke nadležnog suda za upravne sporove drugog stepena, ne može podneti*

revizija, tako da je ovaj sud zahtev za reviziju tužilaca odbacio kao nedozvoljen.”

Navodi podnosilaca

29. Podnosioci zahteva navode „*da je shodno članu 165. 1 ZPP, data precizna mogućnost ispravke presude u svako vreme, međutim sudovi nisu hteli da uzmu u razmatranje relevantnu zakonsku odredbu.*”
30. Podnosioci zahteva dalje navode, da odbijanjem njihovog zahteva za ispravku presude [A.br.447/2012] od strane redovnih sudova, povređuju se njihova prava i slobode garantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
31. Podnosioci zahteva od Suda traže da konstatuje da je u oceni odredbe člana 165.1 ZPP došlo do pogrešnog tumačenja i da su sve donete odluke u suprotnosti sa duhom ove odredbe.

Ocena prihvatljivosti zahteva

32. Sud prvo ispituje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom o radu.
33. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. (Jurisdikcija i ovlašćene strane) Ustava koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

(...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

34. Sud se poziva i na član 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuje:

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku.

35. U tom smislu, Sud smatra da su podnosioci zahteva ovlašćena strana, da su iscrpili sva pravna sredstva i da su podneli zahtev u propisanom roku.
36. Međutim, Sud se dalje poziva na član 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuje:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

37. Sud se dalje poziva na pravilo 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika o radu, koje predviđa:

“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahtev:

[...]

(d) ako je zahtev prima facie opravdan ili nije očigledno neosnovan.

(2) Sudu proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

[...]

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju osnovnih prava.“

38. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da postoje dve grupe sudskih postupaka koje su podnosioci zahteva vodili pred redovnim sudovima, i da se oni, shodno suštini predmeta mogu podeliti na:

(i) Sudski postupak za poništenje odluke NNOCSK [02/288/2011] od 31. januara 2012. godine;

(ii) Sudski postupak za ispravku presude Osnovnog suda [A. br. 477/2012] od 15. januara 2014. godine.

39. Sud će, uzimajući u obzir sve specifičnosti oba sudska postupka, izvršiti njihovo pojedinačno analiziranje.

(i) Sudski postupak za poništenje odluke NNOCSK [02/288/2011] od 31. januara 2012. godine

40. Sud primećuje, da su podnosioci zahteva prvi sudski postupak počeli podnošenjem tužbenog zahteva Osnovnom sudu radi poništenja odluke NNOCSK [02/288/2011] od 31. januara 2012. godine.

41. Sud dalje primećuje da je 15. januara 2014. godine, Osnovni sud prihvatio tužbu podnosilaca, i doneo presudu [A. br. 477/2012], kojom je poništio odluku NNOCSK, i predmet vratio na ponovno razmatranje, uz obavezu da „NNOCSK u ponovljenom postupku postupi prema napomenama datim u presudi...“.

42. Shodno tome, Sud konstatuje da je 6. februara 2014. godine, NNOCSK primio presudu Osnovnog suda [A. br. 477/2012], i shodno uputstvima iz presude je 4. marta 2014. godine, doneo novu odluku [Br.02/30/2014], kojom je zahtev podnosilaca odbijen kao neosnovan. Time je predmet spora podnosilaca zahteva pred NNOCSK vezano za radni status rešen u celosti.

43. S tim u vezi, Sud primećuje da u obrazloženju odluke NNOCSK [Br.02/30/2014], između ostalog stoji:

„Protiv odluke Veća, nezadovoljna strana koja tvrdi da odluka Veća nije zakonita, može da pokrene upravni spor u nadležnom sudu u roku od 30 (trideset) dana od dana prijema odluke. Pokretanje upravnog spora ne zadržava izvršenje odluke Veća.“

44. Imajući u obzir pouku o pravnom leku u odluci NNOCSK, kao i zakonske odredbe zakona o Upravnom postupku, Sud primećuje da su podnosioci u ovoj fazi postupka imali mogućnost da u roku od 30 dana od dana uručenja odluke NNOCSK [Br.02/30/2014], pokrenu upravni spor pred Osnovnim sudom kako bi tražili preispitivanje zakonitosti odluke NNOCSK.
45. Međutim, Sud zaključuje da podnosioci nisu preduzeli te proceduralne korake, već su pred Osnovnim sudom inicirali drugi sudski postupak, čime su propustili mogućnost da ospore zakonitost odluke NNOCSK [Br.02/30/2014], i time su se odrekli mogućnosti da putem upravnog spora pred redovnim sudovima pokušaju da ostvare svoja prava.

(ii) Sudski postupak za ispravku presude Osnovnog suda [A. br. 477/2012] od 15. januara 2014. godine

46. Sud primećuje da su podnosioci 31. oktobra 2016. godine, podneli novi zahtev Osnovnom sudu za ispravku presude [A. br. 477/2012] od 15. januara 2014. godine, čime su pokrenuli drugi sudski postupak.
47. Međutim, Sud opaža da se sama suština drugog sudskog postupka odnosi na zahtev podnosilaca, kojim su tražili od Osnovnog suda, da shodno članu 165. 1. ZPP, ispravi svoju raniju presudu [A.br.477/2012] od 15. januara 2014. godine, i to u samoj suštini predmetne stvari, na način koji bi njima omogućio da se oni vrate na svoja radna mesta, i da ostvare novčanu kompenzaciju za period za koji nisu radili.
48. S tim u vezi, Sud zapaža da su se i Osnovni i Apelacioni sud bavili zahtevom podnosilaca, ali isključivo sa proceduralnog stanovišta podnetog zahteva, odnosno, da li je jedan takav zahtev za ispravku koji su podneli u skladu sa članom 165.1 ZPP, koji, *inter alia* kaže da:

*“Korigovanje presude
Član 165*

Član 165.1 Greške u imenima i brojevima, kao i ostale pismene greške i obračuni , nedostaci sa aspekta forme presude i neslaganje kopija sa originalom presude, koriguje sud u bilo koje vreme.”

49. S tim u vezi, Sud primećuje da je Osnovni sud u svom rešenju od 1.novembra 2016. godine, našao da, presuda na koju su podnosioci tražili ispravku nije obuhvaćena nedostacima koji su predviđeni članom 165.1 ZPP, odnosno da presuda Osnovnog suda [A. br. 477/2012], nema grešaka „u imenima i brojevima, kao i ostale pismene greške i obračuni, kao ni nedostatke sa aspekta forme presude... .”
50. Sud takođe primećuje da je isti stav u svom rešenju [AA.br.397/2016] zauzeo i Apelacioni sud, koji je žalbu podnosilaca odbacio, uzimajući u obzir činjenicu, da člana 165.1 ZPP, omogućava korigovanje sudskih odluka, ali samo ukoliko se radi o tehničkim greškama koje mogu nastati tokom njihove izrade, odnosno tokom pisanja, dok u konkretnom slučaju Apelacioni sud nalazi da “u

osporenoj presudi Osovnog suda nema šta da se ispravi, jer je ista zakonita i pravična, doneta je u skladu sa zakonskim odredbama... .”

51. Dalje, Sud opaža da su podnosioci podneli i zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći pogrešnu interpretaciju člana 165.1 ZPP, od strane nižestepenih sudova.
52. Što se tiče ove odluke Vrhovnog suda koju podnosioci zahteva osporavaju, Sud primećuje, da se u rešenju [REV.A.br6/2017] od 28. marta 2017. godine, Vrhovni sud nije bavio glavnim žalbenim navodima podnosilaca vezano za pogrešnu interpretaciju člana 165.1 ZPP, već isključivo pitanjem proceduralne prirode a koja se odnosila na vrstu pravnog leka koji su podnosioci podneli Vrhovnim sudom osporavajući zakonitost odluka nižestepenih sudova.
53. S tim u vezi, Sud primećuje da je Vrhovni sud našao, da je shodno relevantnim zakonskim odredbama Zakona o upravnom postupku (u daljem tekstu: ZUP), u članu 24.1 i članu 25.1, regulisano postojanje dve kategorije vanrednih pravnih sredstava koje nezadovoljne stranke mogu podneti Vrhovnom sudu u vezi sa pravosnažnom odlukom drugostepenog suda za administrativna pitanja.
54. U prvu kategoriju nalazi se *zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke*, kao što je predviđeno članom 24. stavom 1 ZUP, koji *inter alia* kaže da:

“Član 24. 1. Protiv pravosnažnih odluka nadležnog drugostepenog suda za administrativna pitanja, stranka može podneti Vrhovnom sudu Kosova zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke.”
55. U drugu kategoriju nalazi se *zahtev za zaštitu zakonitosti* kao što je predviđeno članom 25.1 ZUP koji *inter alia* kaže da:

“Član 25. 1. Protiv pravosnažnih odluka suda javni tužilac može podneti Vrhovnom sudu Kosova zahtev za zaštitu zakonitosti, ako je takvom odlukom povređen zakon, drugi propisi ili opšti akat.”
56. Na osnovu toga, Sud primećuje da shodno rešenju Vrhovnog suda [REV.A.br6/2017] podnosioci nisu podneli odgovarajuću formu pravnog leka Vrhovnom sudu, a što bi u ovom slučaju, bilo *zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke*, već su podneli *zahtev za reviziju* a, što nije u skladu sa relevantnim zakonskim odredbama ZUP-a (član 24. stav 1 i član 25. stav 1).
57. Dakle, Sud nalazi da zbog same činjenice da podnosioci zahteva, nisu nastavili sudski postupak sa pravnim lekom koji je bio dostupan u svakom trenutku, doprineli su činjenici da Vrhovni sud nije mogao da nastavi sa utvrđivanjem osnovanosti njihovih žalbenih navoda o pogrešnoj interpretaciji člana 165.1 ZPP, koje su navodno počinili nižestepeni sudovi.
58. Uzimajući u obzir sve okolnosti datog slučaja, Sud primećuje, da se redovni sudovi u drugom sudskom postupku, nisu bavili pitanjima radnog odnosa, ili bilo kojim drugim pravima ili obavezama koje proizilaze iz prava na rad podnosilaca, već isključivo pitanjima proceduralne prirode.

59. Imajući u vidu navedeno, Sud u obrazloženju osporenih rešenja redovnih sudova ne vidi bilo kakvu proizvoljnost u primeni materijalnog prava, takođe, ne može naći elemente koji bi ukazivali na nepravilnost ili proizvoljnost u donošenju osporenih odluka na štetu podnosilaca.
60. Štaviše, Sud smatra da ništa u slučaju predstavljenom od strane podnosioca ne ukazuje da su postupci pred redovnim sudovima bili nepravilni ili proizvoljni da bi Ustavni sud bio uveren da su im uskraćena prava zagarantovana članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.
61. Sud smatra da je obaveza podnosilaca zahteva da potkrepe svoje ustavne tvrdnje i podnesu *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu prava garantovanih Ustavom i EKLJP. Ta ocena je u skladu sa nadležnošću Suda (vidi: slučaj Ustavnog suda br. KI19/14 i KI21/14, podnosioci zahteva: *Tafil Qorri i Mehdi Sylja*, od 5. decembra 2013. godine).
62. Međutim, Sud nalazi da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje tvrdnje, niti su pokazali da je došlo od povrede njihovih prava.
63. Dakle, zahtev podnosilaca je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa pravilom 36 (1) (d) i (2) (b) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilima 36 (1) (d), (2) (b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 1. marta 2018. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI OVU odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20. 4 Zakona i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

